

Sygn. akt VII U 771/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Marcin Kamionowski

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2014r. w Warszawie

sprawy A. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o wysokość podstawy wymiaru składek

z udziałem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

na skutek odwołania A. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 10 lutego 2014r., znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

A. W. (1) w dniu 12 marca 2014r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 10 lutego 2014r., znak: (...), stwierdzającej, że od dnia 15 maja 2013r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) sp. z o.o. z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 3.612,51 zł równej przeciętnemu wynagrodzeniu w II kwartale 2013r.

W uzasadnieniu odwołania odwołująca podniosła, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych bezpodstawnie, bezprawnie i niezgodnie ze stanem faktycznym przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Została ona ustalona z pracodawcą i gdyby pracodawcy nie było stać, aby wypłacić ustalone wynagrodzenie, to nie doszłoby do zawarcia umowy o pracę na takich warunkach. Dodatkowo odwołująca podkreśliła, że sytuacja finansowa pracodawcy nie była jej znana, tak jak i kwestie opłacania składek na ubezpieczenia społeczne przez pracodawcę. Wskazała przy tym, iż zastanawiające jest to, że organ rentowy pobierał od pracodawcy wszystkie składki od kwoty wynagrodzenia, jakie zostało ustalone i ich wysokości nie kwestionował. Z kolei podnoszony przez organ rentowy brak doświadczenia na podobnym stanowisku nie jest przeszkodą, gdyż odwołująca posiada wiedzę i ukończone studia w danym kierunku, a ZUS nie ma prawa, aby oceniać jej potencjał wiedzy (odwołanie z dnia 11 marca 2014 roku, k. 2 - 5 a/s).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i wskazał, że zaskarżona decyzja została wydana na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 41 ust. 12 i 13 oraz art.

6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442) i jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że z uwagi na zgłoszenie wniosku o wypłatę zasiłku chorobowego dla A. W. (1) po krótkim okresie od ustalenia stosunkowo wysokiej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz bez uprzedniego dokonania zgłoszenia pracownika do ubezpieczeń, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadził postępowanie wyjaśniające. W toku postępowania ustalono, że ubezpieczona została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od dnia 15 maja 2013r. przez płatnika składek (...) sp. z o.o. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, na stanowisku Project Manager, na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 11.500 zł. Płatnik składek zgłosił do ubezpieczeń społecznych również innych pracowników z podstawami wymiaru zdecydowanie niższymi niż zadeklarowane za odwołującą. Dodatkowo od dnia 20 czerwca 2013r. odwołująca była niezdolna do pracy, a w trakcie jej nieobecności pracodawca nie zatrudnił nikogo na zastępstwo. W ocenie organu rentowego, analiza dokumentów pozyskanych w trakcie postępowania wyjaśniającego wskazuje, że ustalona wysokość wynagrodzenia w umowie o pracę ubezpieczonej została ustalona w celu umożliwienia uzyskania wysokich świadczeń z tytułu choroby i macierzyństwa i stanowi naruszenie zasad współżycia społecznego. W oparciu o powyższe ustalenia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził nieważność wykazywanej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne jako sprzecznej z zasadami współżycia społecznego (art. 58 k.c. w zw. z art. 300 k.p.). W konsekwencji zaskarżoną decyzją ustalił, że A. W. (1) podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) sp. z o.o. z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne od dnia 15 maja 2013r. w wysokości 3.612,51 zł (tj. równej przeciętnemu wynagrodzeniu w II kwartale 2013r.) (odpowiedź na odwołanie z dnia 10 kwietnia 2014r., k. 12-13 a/s).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. W. (1) (poprzednio S.) w dniu 11 maja 2009r. ukończyła Wyższą Szkołę (...) w W. na (...) w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy i uzyskała tytuł inżyniera (dyplom, k. 81 a/r). Następnie w dniu 22 grudnia 2010r. odwołująca uzyskała tytuł magistra inżyniera na (...) w specjalności Zarządzanie przedsiębiorstwem produkcyjnym w Wyższej Szkole (...) w W. (dyplom, k. 83 a/r, zeznania A. W. (1), k. 71-74 a/s).

Odwołująca w okresie od dnia 18 kwietnia 2011r. do dnia 31 sierpnia 2012r. świadczyła pracę jako specjalista ds. BHP w (...) spółka z o.o. w W. w wymiarze 1/10 etatu, z wynagrodzeniem w wysokości 365 zł (świadczenie pracy, k. 85-87 a/r, zeznania A. W. (1), k. 71-74 a/s). W międzyczasie rozpoczęła również pracę w (...) sp. z o.o., gdzie w okresie od dnia 1 stycznia 2009r. do dnia 8 czerwca 2013r. wykonywała pracę na stanowisku konsultanta ds. obsługi klienta w pełnym wymiarze czasu pracy i od 27 listopada 2010r. do 8 czerwca 2013r. korzystała z urlopu wychowawczego. Ponadto dorywczo odwołująca realizowała umowy zlecenia, w ramach których prowadziła szkolenie z zakresu BHP i prawa pracy. Dochody uzyskiwane przez nią z tego tytułu nie były stałe. Zdarzyło się, że jedno szkolenie realizowane w ramach zlecenia obejmowało 15 dni i za to odwołująca otrzymała wynagrodzenie w wysokości 4.800 zł (świadczenie pracy, k. 89 a/r, zeznania A. W. (1), k.71-74 a/s).

W dniu 14 kwietnia 2011r. A. W. (1) dokonała wpisu do ewidencji pozarolniczej działalności gospodarczej pod nazwą A. W. (1) Usługi (...) (zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, k. 28 a/s) i prowadząc ją w dniu 15 marca 2012r. zawarła umowę zlecenia z (...) sp. z o.o." z siedzibą w K., na podstawie której zobowiązała się do prowadzenia zajęć lekcyjnych w ramach szkolenia: Podstawy prawa pracy, w tym prowadzenia ćwiczeń i wykładów na kursach organizowanych przez zleceniodawcę w ramach projektu „Nowa droga” nr projektu (...). (...), finansowanego ze środków (...), zgodnie z programem i harmonogramem ustalonym przez zleceniodawcę, dla 4 grup szkoleniowych w łącznym wymiarze 80 godzin lekcyjnych. Dodatkowo przez około 2 lata prowadziła szkolenia na zlecenie firmy (...) z O. i za każdego przeszkolonego pracownika uzyskiwała wynagrodzenie wynoszące 100 zł. Osób szkolonych w ciągu roku było około 25 (umowa zlecenie, k. 9-10v a/s, zeznania A. W. (1), k. 71-74 a/s).

Dochód uzyskany przez odwołującą, o którym informacja została przekazana do Urzędu Skarbowego, wyniósł:

- w 2004r. – 8.080 zł;
- w 2005r. – 8.220 zł;
- w 2006r. – 7.944 zł;
- w 2007r. – 6699,20 zł;
- w 2011r. - 4.200 zł;
- w 2012r. – 3.840 zł (roczne zeznania podatkowe, k. 7 – 8 a/s i 65 – 69 a/s).

(...) sp. z o.o. z siedzibą w W. przy ul. (...) lokal

69 zajmuje się m.in. świadczeniem usług brokerstwa telekomunikacyjnego w zakresie biznesowych łączy internetowych, telefonii (...) i IP, szeroką gamą robót w sektorze budowlanym, oferując wykonawstwo obiektów budowlanych pod klucz, remonty, adaptacje i modernizacje budowli oraz profesjonalne usługi doradcze i prowadzenie wirtualnego biura pod adresem przy ulicy (...) lok. 4/2 w W.. Wiosną 2013 roku podjęta została decyzja o rozpoczęciu prac organizacyjnych nad wdrożeniem nowego projektu polegającego na produkcji i handlu biomasą (odpis z Krajowego Rejestru Sądowego, k. 48-54 a/r, (...) P (...), k. 121 a/r, protokół przesłuchania A. R., k. 55 – 63 a/r).

Spółka zgłasza do ubezpieczeń społecznych kilka osób z następującymi podstawami wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe: B. C. – 11.500 zł, D. G. – 4210,18 zł, W. R. – 640 zł, A. R. – 640 zł, B. S. – 7.000 zł ((...) P (...) k. 127 – 148 a/r, lista płac , k. 161 - 165 a/r).

Za okres od 1 stycznia 2013r. do 31 maja 2013r. (...) sp. z o.o. osiągnęła stratę w wysokości 53.463,29 zł (rachunek zysków i strat, k. 175 a/r).

A. R. jako prezes zarządu w/w spółki wielokrotnie odbywał biznesowe spotkania z A. W. (2). A. W. (1) została polecona przez A. W. (2) (swojego szwagra) na stanowisko Project Manager'a w (...) sp. z o.o. z uwagi na posiadane wykształcenie kierunkowe oraz umiejętności organizacyjne.

A. R. około 7 – 8 maja 2013r. spotkał się z A. W. (1) celem weryfikacji poleconej mu kandydatury. W trakcie tego spotkania prezes zarządu uznał, że A. W. (1) jest dobrym kandydatem do pracy, gdyż posiada zainteresowania dotyczące biomasy oraz interesuje ją ekologiczny aspekt tego zagadnienia. W związku z powyższym A. R. poprosił A. W. (1) o nadesłanie do spółki niezbędnych dokumentów aplikacyjnych, tj. CV wraz z listem motywacyjnym (zeznania A. W. (1), k.71-74 a/s).

A. W. (1) w dniu 10 maja 2013r. przedstawiła pisemnie swoją kandydaturę na stanowisko Project Manager'a w (...) sp. z o.o. oraz przesłała CV (list motywacyjny, k. 39 a/r, zeznania A. W. (1), k.71-74 a/s).

W dniu 15 maja 2013r. A. W. (1) zawarła z (...) sp. z o.o.

z siedzibą w W. przy Al. (...) w W., reprezentowaną przez A. R. – Prezesa Zarządu umowę o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku Project Managera, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 11.500 zł brutto (umowa o pracę, k. 9 a/r). Strony umowy ustaliły miejsce wykonywania pracy jako: pracę zdalną, w terenie – na obszarze kraju, pracę w biurze operacyjnym spółki przy ul. (...) lok. 412 w W. (ust. 1 pkt. 2 umowy o pracę). Z tytułu zawartej umowy o pracę A. W. (1) została zgłoszona przez płatnika składek (...) sp. z o.o. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego (ZUS P ZUA – zgłoszenie do ubezpieczeń, k. 125 a/r). Jednocześnie w związku z podjętym zatrudnieniem odwołująca zawiesiła prowadzoną działalność gospodarczą (zeznania A. W. (1), k.71-74 a/s, protokół przesłuchania A. R., k. 55-65 a/r).

Pracodawca w dniu 7 maja 2013r. wystawił odwołującej skierowanie na wstępne badania lekarskie, a odwołująca w dniu 15 maja 2013r. stawiała się na badaniu celem uzyskania orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do pracy na zaproponowanym stanowisku. Lekarz po przeprowadzeniu badania lekarskiego i po dokonaniu oceny

narażeń występujących na stanowisku pracy orzekł, że A. W. (1) jest zdolna do wykonywania pracy Project Manager'a (skierowanie pracownika na wstępne badanie lekarskie, k. 37 a/r, zaświadczenie lekarskie, k. 22 a/s).

Przed rozpoczęciem pracy na stanowisku Project Manager'a A. W. (1) została zapoznana przez pracodawcę z treścią obowiązujących w zakładzie pracy regulaminów, tj. regulaminem pracy i wynagrodzenia oraz zakresem informacji objętych tajemnicą przedsiębiorstwa lub tajemnicą służbową, dotyczących jej stanowiska pracy (oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z przepisami zakładowymi, zasadami BHP i zakresem informacji objętych tajemnicą, k. 43 a/r). Jednocześnie odwołująca podpisała umowę o zakazie konkurencji w czasie trwania stosunku pracy zobowiązując się do nie świadczenia pracy w oparciu o umowy: o pracę, zlecenia, o dzieło lub na innej podstawie, na rzecz jakiegokolwiek podmiotu prowadzącego działalność konkurencyjną wobec pracodawcy, jak i zawiadomienia na piśmie pracodawcy o podjęciu lub prowadzeniu jakiejkolwiek działalności zarobkowej (umowa o zakazie konkurencji, k. 45-47 a/r).

Do obowiązków odwołującej sformułowanych na piśmie, wynikających z zajmowanego stanowiska Project Manager'a w (...) sp. z o.o. miało należeć:

- przeprowadzenie projektu wraz z wdrożeniem i uruchomieniem linii produkcyjnej dotyczącej biomasy, w szczególności zebranie dokumentacji, ustalenie z pracodawcą warunków i kwot pieniężnych do przeznaczenia na ten projekt;
- bieżące zarządzanie projektem, planowanie, realizacja i zamykanie projektu;
- obsługa poczty e-mail;
- prowadzenie negocjacji i współpraca z firmami kooperującymi, dostawcami i innymi kontrahentami, umawianie wizyt;
- pozyskiwanie środków i dotacji na projekt współfinansowany z budżetu Unii Europejskiej;
- dbanie o wizerunek firmy;
- tajemnica służbowa;
- analiza potrzeb zlecniodawcy, dbanie o jakość wykonywanych zadań i znajdowanie optymalnych rozwiązań (zakres obowiązków na stanowisku Project Manager'a, k. 84 a/s, zeznania A. W. (1), k. 71-74 a/s).

Odwołująca otrzymała od pracodawcy Modem (...), zobowiązując się jednocześnie do wyrażenia zgody na potrącenie z jej wynagrodzenia kwoty 649,00 zł tytułem kosztów powierzonego przez pracodawcę mienia (protokół przekazania mienia pracodawcy, protokół odbioru sprzętu, k. 177-179 a/r). A. W. (1) w ramach podpisanej umowy o pracę korzystała z własnego telefonu, laptopa oraz samochodu. Pracodawca nie zwracał odwołującej kosztów używania samochodu prywatnego do celów służbowych (zeznania A. W. (1), k.71-74 a/s).

Wynagrodzenie było przekazywane A. W. (1) na konto bankowe (historia transakcji, k. 49-54 a/r, listy płac, k. 161-165 a/r, karty wynagrodzeń, k. 189 a/r, karta zasiłkowa, k. 191 a/r).

W (...) sp. z o.o. nie było obowiązku podpisywania listy obecności, natomiast okoliczność faktycznego pobytu w pracy pracowników sprawdzał osobiście lub telefonicznie prezes zarządu A. R. (protokół przesłuchania A. R., k. 55-65 a/r).

Odwołująca zdalnie pracowała w domu od poniedziałku do piątku, nie wyjeżdżała w teren. Podczas pracy wykonywała telefony, pracowała przy komputerze gromadząc materiały i opracowując projekt. Z pracodawcą spotykała się w celu przekazania mu zgromadzonych materiałów. W biurze spółki pracowała D. G. na stanowisku kierownika biura, z którą

odwołująca spotykała się czasami. Rozmowy odwołującej z w/w pracownicą były tylko prywatne (zeznania A. W. (1), k. 71-74 a/s, protokół przesłuchania D. G., k. 69 – 73 a/r, protokół przesłuchania A. R., k. 55-65 a/r).

W dniu 20 czerwca 2013r. A. W. (1) udała się na wizytę ginekologiczną, w trakcie której lekarz stwierdził, że jest w ciąży. W związku z zagrożeniem ciąży i niezdolnością do pracy zostało jej wystawione zwolnienie lekarskie i przepisane leki na podtrzymanie ciąży (karta przebiegu ciąży, k. 85-91 a/s, historia choroby, k. 178-190 a/s, k. 194-210 a/s).

W okresie od 15 maja 2013r. do 19 czerwca 2013r. odwołująca zdażyła zrealizować tylko część projektu, tj. zebrała dokumenty, rozeznała rynek odbiorców oraz umówiła spotkanie z kontrahentem w K.. Finalnie do spotkania nie doszło jednak (zeznania A. W. (1), k. 71-74 a/s, projekt, k. 92 – 152 a/s i 192 – 315 a/r).

W czasie nieobecności odwołującej w pracy, pracodawca zawiesił wdrażany projekt. W konsekwencji nie został on wdrożony do chwili obecnej (zeznania A. W. (1), k. 71-74 a/s, protokół przesłuchania D. G., k. 69 – 73 a/r, protokół przesłuchania A. R., k. 55-65 a/r).

A. W. (1) w dniu (...) urodziła dziecko i przebywa na urlopie macierzyńskim (zeznania A. W. (1), k. 71-74 a/s).

W związku z niezdolnością do pracy powstała od dnia 20 czerwca 2013r. i wnioskiem do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 października 2013r. o wypłatę zasiłku chorobowego organ rentowy wszczął postępowanie wyjaśniające w celu potwierdzenia prawidłowości dokonanego zgłoszenia A. W. (1) do ubezpieczeń (zaświadczenie płatnika składek, k. 11-13 a/r, zawiadomienie o wszczęciu postępowania, k. 3-5 a/r, ZUS P RSA – imienny raport miesięczny o wypłaconych świadczeniach i przerwach w opłacaniu składek, k. 129-151 a/r). W toku postępowania wyjaśniającego Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał analizy dokumentów pozyskanych od płatnika składek oraz ubezpieczonej i stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne odwołującej została ustalona w celu umożliwienia uzyskania wyższych świadczeń przysługujących z tytułu zasiłku chorobowego.

W oparciu o powyższe ustalenia Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 10 lutego 2014r. decyzję znak: (...) stwierdzającą, że A. W. (1) od dnia 15 maja 2013r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika (...) sp. z o.o. z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 3612,51 zł, tj. równej przeciętnemu wynagrodzeniu w II kwartale 2013r. (decyzja ZUS z dnia 10 lutego 2014r., znak: (...), a/r). A. W. (1) odwołała się od powyższej decyzji, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 11 marca 2014r., k. 2- 5 a/s).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych A. W. (1). Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dodatkowo nie były one kwestionowane przez strony sporu w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało przyjąć za podstawę ustaleń faktycznych.

Zeznania A. W. (1) Sąd ocenił jako wiarygodne, gdyż są spójne, a dodatkowo korespondują z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym z protokołami z przesłuchania A. R. i D. G..

Sąd na podstawie art. 302 k.p.c. pominął dowód z przesłuchania prezesa zarządu (...) sp. z o.o. A. R., gdyż w/ w dwukrotnie prawidłowo wezwany na rozprawę w dniu 1 października 2014r. oraz w dniu 7 listopada 2014r. i pouczony o skutkach niestawiennictwa, nie stawiał się i nie usprawiedliwił nieobecności. W zaistniałej sytuacji, pomimo wniosku zgłoszonego przez pełnomocnika odwołującej, Sąd ocenił, iż możliwe jest zastosowanie wyjątku od zasady, iż przesłuchanie powinno dotyczyć wszystkich stron postępowania. Dokonując takiej oceny Sąd z jednej strony miał na względzie okoliczności, o których była już mowa, a dotyczące dwukrotnego, nieusprawiedliwionego niestawiennictwa A. R., z drugiej zaś także fakt, że A. R. dwukrotnie złożył zeznania w postępowaniu prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ta okoliczność nie powoduje wprawdzie, iż przesłuchanie, o którym mowa w art. 299 k.p.c. może być w opisany sposób zastąpione, sprawia jednak, iż Sąd ocenił, że niemożność przesłuchania prezesa zarządu

(...) sp. z o.o. – oprócz tego, że przez niego spowodowana – nie wpływa w sposób znaczący na rozstrzygnięcie sprawy. To bowiem, co A. R. zeznał przed organem rentowym i co zgodne było z zeznaniami odwołującej, Sąd uwzględnił ustalając stan faktyczny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. W. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

(...) Oddział w W. z dnia 10 lutego 2014r., znak: (...), jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Na wstępie rozważań prawnych, Sąd Okręgowy wskazuje na słuszną tezę orzecznictwa, w myśl której treść decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

a także zakres wniesionego od niej odwołania wyznacza przedmiot sporu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 listopada 2004r., (...) AUa 430/2004). Podkreślenia wymaga, że przedmiotem niniejszego postępowania jest ustalenie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne dla A. W. (1), co przesądza o kierunku kontroli sądu ograniczonej jedynie do tej spornej kwestii.

W zaskarżonej decyzji organ rentowy nie kwestionował faktu wykonywania przez A. W. (1) pracy na podstawie umowy o pracę na rzecz płatnika składek (...) sp. z o.o., a jedynie wysokość wynagrodzenia umówionego przez strony na kwotę 11.500,00 zł, obniżając je do wysokości 3.612,51 zł, tj. równej przeciętnemu wynagrodzeniu w II kwartale 2013r.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są: pracownikami. W myśl art. 8 ust. 1 powołanej ustawy za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, a zgodnie z art. 13 pkt 1 obowiązek podlegania takiej osoby ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu trwa od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, o czym stanowią art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. Z kolei podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalno – rentowe.

W orzecznictwie, między innymi w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005r. (II UZP 2/05), przyjmuje się, że w ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 k.c.). Nadmierne podwyższenie wynagrodzenia pracownika w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych może być bowiem ocenione jako dokonane z zamiarem nadużycia prawa do świadczeń. Nadmiernemu uprzywilejowaniu płacowemu pracownika, które w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353⁽¹⁾ k.c., w prawie ubezpieczeń społecznych, w którym pierwiastek publiczny zaznacza się bardzo wyraźnie, można przypisać - w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - zamiar nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia albowiem alimentacyjny charakter tych świadczeń oraz zasada solidaryzmu wymagają, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 września 2012r., III AUa 420/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 października 2013r., III AUa 294/13). Ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne może być w konkretnych okolicznościach uznane za nieważne z mocy art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego. W konsekwencji nieważnością mogą być dotknięte jedynie uzgodnienia stron umowy dotyczące wynagrodzenia za pracę, przy zachowaniu ważności pozostałych postanowień umownych, ponieważ zgodnie z art. 58 § 3 k.c., jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej,

czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 16/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 191, z dnia 9 sierpnia 2005r., III UK 89/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 192, z dnia 6 lutego 2006r., III UK 156/05, Lex nr 272549 oraz z dnia 5 czerwca 2009r., I UK 19/09, LEX nr 515697). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 19 maja 2009r. (III UK 7/09) wskazał jednak, że nie każda nieadekwatność wynagrodzenia do wartości wykonywanej pracy może być podstawą interwencji organu rentowego. Może mieć ona miejsce wyłącznie w sytuacjach, gdy wynagrodzenie w sposób rażąco odbiega od wartości wykonywanej pracy, a więc tylko w wypadku rażąco wysokiego pułapu wynagrodzenia za pracę w stosunku do okoliczności danego przypadku.

Po dokonaniu analizy zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Okręgowy przyjął, iż w rozpoznawanej sprawie mamy do czynienia z sytuacją rażącej dysproporcji w mechanizmie ustalenia wynagrodzenia za pracę, a wynika to z kilku okoliczności.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd Okręgowy nie kwestionuje kwalifikacji i wykształcenia, które posiada A. W. (1), lecz okoliczność związaną z brakiem doświadczenia na podobnym stanowisku pracy, jak i brakiem doświadczenia związanego z branżą dotyczącą handlu biomasą. Odwołująca przed zawarciem umowy o pracę z (...) sp. z o.o. wprawdzie podejmowała zatrudnienia u innych pracodawców, jednakże zajmowane przez nią stanowiska nie były związane z w/w zagadnieniami. Odwołująca pracowała w przeszłości jako specjalista ds. BHP, konsultant ds. obsługi klienta oraz dorywczo prowadziła szkolenia z zakresu BHP i prawa pracy. Ta okoliczność nie może pozostać bez wpływu na wysokość wynagrodzenia, które zależne jest zarówno od takich czynników jak zakres obowiązków, jak i od kwalifikacji i doświadczenia, którym legitymuje się pracownik. Stanowisko strony odwołującej, która tę okoliczność bagatelizuje, próbując zastosować stawki wynagrodzenia dla menadżerów wskazane w raporcie, który został złożony do akt (k. 153 – 160), jest bezpodstawne. Potwierdza to wydruk z portalu praca.pl, który strona odwołująca złożyła (k. 160), a w którym zostało zaznaczone, iż zarobki projekt menadżera zależą od firmy i od rodzaju projektu i średnio wahają się od 4.000 zł do 16.000 zł, a w niektórych przypadkach nawet więcej. Pomimo powołania się na taki zapis, który wskazuje na znaczącą rozbieżność wynagrodzeń i dość szeroko ustawione widełki, A. W. (1) ani jej pełnomocnik nie dokonują szczegółowej analizy tego co odwołująca wykonywała, jakie miała zadania, czy jak skomplikowany był projekt, którym się zajmowała. Odwołanie w zasadzie sprowadza się do polemiki z twierdzeniami ZUS oraz z negowaniem prawa organu rentowego do podważenia wysokości wynagrodzenia ustalonego w umowie o pracę. Sąd tymczasem badając zaskarżoną decyzję i wyrażone w niej stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych analizował szereg okoliczności, zarówno tych, które związane były z okolicznościami zawarcia umowy o pracę, jak i takich, które wprost dotyczą zakresu zadań odwołującej, jej odpowiedzialności i wkładu pracy koniecznego do zrealizowania obowiązków nałożonych przez pracodawcę.

Jedną z takich okoliczności, które wprost nie dotyczą realizacji umowy o pracę, ale zdaniem Sądu mają wpływ na ocenę, jakiej należało dokonać w przedmiotowej sprawie, jest to, że A. R. zatrudniając A. W. (1) opierał się jedynie na rekomendacji jej szwagra A. W. (2), który nie mógł mieć jakiegokolwiek wiedzy na temat predyspozycji do pracy w/w na stanowisku Project Managera, odwołująca nigdy w przeszłości nie zajmowała bowiem takiego stanowiska i nigdy nie realizowała projektu dotyczącego biomasy. Co prawda, jak wskazywała w zeznaniach, program studiów, które ukończyła, zawierał zagadnienia z tym związane, Sąd stoi jednak na stanowisku, że zajęcia teoretyczne w trakcie studiów i praktyka w realizacji pewnych zagadnień nie są tym samym. Co prawda z uwagi na brak praktyki nie można przekreślać szans danej osoby na podjęcie zatrudnienia i w rozpoznawanej sprawie ani organ rentowy, ani Sąd tego nie czyni. Ta okoliczność braku doświadczenia i praktycznego zapoznania się z pewnymi zagadnieniami musi być i w praktyce jest jednak ważnym elementem różnicującym wysokość wynagrodzenia.

Strona odwołująca powoływała się na okoliczność, że przekonanie prezesa zarządu A. R. co do trafności wyboru A. W. (1) na stanowisko Projekt Managera wynikało nie tylko z rekomendacji jej osoby przez szwagra, lecz i z przebiegu rozmowy przeprowadzonej przez prezesa zarządu z odwołującą przed zawarciem umowy o pracę, a dotyczącej znajomości przez w/w zagadnień związanych z tematyką biomasy. A. R. akcentował również to, że A. W. (1) doceniała ekologiczny aspekt zagadnienia, którego dotyczyła rozmowa, to jednak zdaniem Sądu ani nie wpływa na podwyższenie kwalifikacji, umiejętności czy doświadczenia pracownika, ani nie powinno mieć aż tak znaczącego

wpływu na wysokość wynagrodzenia. W rozważanym przypadku już na początku współpracy stron, kiedy pracodawca nie wiedział z jakim pracownikiem ma do czynienia, wynagrodzenie zostało ukształtowane na bardzo wysokim poziomie. Kwota 11.500,00 zł została więc oceniona jako z całą pewnością nieadekwatna do tego, co pracodawca wiedział o pracowniku i co pracownik oferował w kontekście zagadnień, którymi miał się zajmować. Z doświadczenia życiowego wynika, że pracodawca poszukując pracownika, któremu chce powierzyć obowiązki Project Managera i zaoferować wysokie wynagrodzenie, w pierwszej kolejności powinien sugerować się nie tylko wykształceniem posiadanym przez potencjalnego kandydata, ale również doświadczeniem zdobytym w tym zakresie. Pracownik posiadający doświadczenie zawodowe w danej branży, jak i na podobnym stanowisku pracy, ma bowiem z punktu widzenia pracodawcy większą „wartość” niż osoba, która takiego doświadczenia nie posiada.

W ocenie Sądu Okręgowego wskazane wyżej okoliczności nie są bez znaczenia dla oceny podstawy wymiaru składek ustalonej dla A. W. (1), ponieważ – jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 29 kwietnia 2014r. (III AUa 1136/13) - podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy, natomiast ocena godziwości tego wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji.

Sąd Okręgowy dokonał również analizy zakresu obowiązków A. W. (1) na stanowisku Project Manager'a i uznał, że te obowiązki w znaczącej części były związane z zadaniami, które odwołująca miałaby wykonywać, gdyby projekt dotyczący produkcji i handlu biomasą został wdrożony i realizowany w (...) sp. z o.o. Na początku swojego zatrudnienia A. W. (1) nie realizowała jednak tych zadań, gdyż dopiero trwały prace organizacyjne nad wdrożeniem projektu związanego z produkcją i handlem biomasą. Odwołująca zatem jedynie zbierała i dokumentowała dane dotyczące przyszłego projektu, jednakże nie podejmowała w spółce żadnych czynności związanych z tym projektem, nie spotykała się z kontrahentami, nie nadzorowała projektu, nie zarządzała nim, nie negocjowała i nie współpracowała z dostawcami, ponieważ w rzeczywistości produkcja i handel biomasą nie zostały wdrożone. Jak wskazywał A. R. spółka zamierzała zająć się w/w zagadnieniami i rozpocząć produkcję i handel biomasą, lecz do tego, by to nastąpiło i aby A. W. (1) mogła rzeczywiście realizować swe zadania Project Managera trzeba było dokonać jeszcze szereg działań. Opracowanie, które zostało złożone przez stronę odwołującą pokazuje, że w istocie A. W. (1) dopiero gromadziła na potrzeby spółki podstawowe informacje o biomasie, o technologii, kosztach produkcji i opłacalności tego procesu. Z tego z kolei można wnioskować, że spółka nie podjęła jeszcze ostatecznej decyzji co do wdrożenia tego projektu, nie miała biznes planu i nie analizowała opłacalności tego zagadnienia skoro takie informacje gromadziła A. W. (1). Z tego z kolei płynie wniosek, iż od tego czym zajmowała się i co na potrzeby spółki tworzyła odwołująca do faktycznego uruchomienia produkcji i handlu biomasą trzeba była podjąć jeszcze bardzo dużo czynności i wymagało to znaczącego czasu. Tym samym zadania, które zostały wskazane w zakresie obowiązków odwołującej w dużej części nie mogły być realizowane i nie mogłoby to nastąpić do czasu, kiedy spółka nie podjęłaby decyzji o wdrożeniu projektu i nie rozpoczęłaby faktycznych czynności z tym związanych.

Podsumowując uznać należy, że wynagrodzenie A. W. (1) było nieadekwatne do zakresu obowiązków, które realizowała. Być może, gdyby projekt znajdował się w fazie bardziej zaawansowanej, wynagrodzenie odwołującej w wyższej kwocie byłoby uzasadnione. Natomiast na wstępnym etapie jej zatrudnienia, kiedy obie strony wiedziały, że początek pracy będzie wiązał się tylko z gromadzeniem pewnych danych i materiałów, kwota ustalona w umowie o pracę nie była ekwiwalentna do tego, czym faktycznie zajmowała się A. W. (1). Ponadto pracodawca nie zatrudnił pracowników z tak wysokimi wynagrodzeniami jak odwołująca. Sam A. R. miał podstawę wymiaru składek wynoszącą 640 zł, a kierownik biura D. G. – 7.000 zł. W tej sytuacji należało podzielić stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczące braku ekwiwalentności otrzymywanego przez odwołującą wynagrodzenia za pracę w stosunku do obciążających ją obowiązków pracowniczych. Na marginesie wskazać należy również, że płatnik składek (...) sp. z o.o. nie opłacał składek na ubezpieczenia społeczne. Tym samym, powyższe poddaje w wątpliwość, czy pracodawcę było faktycznie stać na zatrudnienie A. W. (1) na stanowisku Project Managera z wynagrodzeniem w wysokości 11.500,00 zł. Wątpliwości wynikają również z tego, że spółka w okresie nieobecności odwołującej nie kontynuowała

zagadnień związanych z biomasą, a odwołująca choć w dacie podpisywania umowy o pracę nie miała pewności, że jest w ciąży, to zdaniem Sądu podejrzewała, że taka okoliczność może mieć miejsce.

Reasumując, Sąd w pełni podzielił stanowisko organu rentowego, że zapisy umowy o pracę w części dotyczącej wynagrodzenia są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i zmierzając do obejścia prawa, co czyni je nieważnymi na podstawie art. 58 k.c. W miejsce nieważnego zapisu umowy organ rentowy zasadnie przyjął, że A. W. (1) od dnia 15 maja 2013r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) sp. z o.o. z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 3.612,51 zł. Organ rentowy ustalając taką podstawę wymiaru składek oparł się na treści Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 sierpnia 2013r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w II kwartale 2013 r. i przyjął kwotę w wysokości 3.612,51 zł. Zdaniem Sądu powyższa kwota jest adekwatna do obowiązków faktycznie wykonywanych przez A. W. (1) i stanowi wynagrodzenie ekwiwalentne do ilości jej pracy, rodzaju oraz posiadanego doświadczenia i kwalifikacji.

Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie jako całkowicie bezzasadne.

Zarządzenie: (...)